

महाराष्ट्राचे सर्वसाधारण रहिवाशी असलेल्या अनुसूचित जाती (नववींदासह), विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीयांना त्यांच्या वडिलांच्या जातीच्या प्रमाणपत्राच्या आधारावर जातीचे प्रमाणपत्र देणे.

महाराष्ट्र शासन

समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक सीबीसी-१०८५/२६३०४/(२१९९)/बीसीडब्ल्यू-५

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ६ ऑक्टोबर १९८६

बाबत :

- (१) शासन परिपत्रक, शिक्षण व समाजकल्याण विभाग, क्रमांक सीबीसी-१४६२-एम, दिनांक १ ऑक्टोबर १९६२.
- (२) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०७९/५०८७६/का. ५, दिनांक २१ मार्च १९७९.
- (३) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०८३/३०४८०/(१२५४)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक १७ ऑक्टोबर १९८५.
- (४) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०८४/५४५७७/(१८१३)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक १ नोव्हेंबर १९८५.
- (५) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०८४/७४९३२/(२०८३)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक ५ डिसेंबर १९८५.
- (६) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१०८३/यु.ओ. ५६२/(१८७३)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक २७ डिसेंबर १९८५.
- (७) शासन परिपत्रक, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१६८४/गोप. ५९२/(१९९९)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक १९ फेब्रुवारी १९८६.
- (८) शासन परिपत्रक, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, क्रमांक सीबीसी-१५८४/७१७५१/(२२९७)/बीसीडब्ल्यू-५, दिनांक १८ एप्रिल १९८६.
- (९) समाजकल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली, याचे दिनांक १२ जून १९८६ चे तथा ३१ जुलै १९८६ चे पत्र क्रमांक बीसी-१६०१४/१/८२-एससी अँड बीसीडी-१.

शासन निर्णय.—वर नमूद केलेल्या दिनांक २१ मार्च १९७९ च्या शासन निर्णयाव्यये महाराष्ट्रातील अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीयांना जातीची प्रमाणपत्रे देण्याची कार्यपद्धती निर्धारित करण्यात आलेली असून ही कार्यपद्धती केंद्र शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या सूचना/आदेशांवर आधारित आहे. या पद्धतीनुसार, दिनांक १८ एप्रिल १९८६ च्या वर नमूद केलेल्या परिपत्रकाच्या परिच्छेद ६ मध्ये तथा परिच्छेद ८ मधील सूचना क्रमांक ५ मध्ये स्पष्ट केलेल्याप्रमाणे दिनांक २२ मार्च १९७७ च्या केंद्र शासनाच्या पत्र क्रमांक बीसी-१२०२५/२/७६/एससीटी-१ नुसार तथा दिनांक २१ मार्च १९७९ व १ नोव्हेंबर १९८५ च्या शासन निर्णयाव्यये निर्गमित करण्यात आलेल्या सूचना क्रमांक १४ नुसार, संबंधित घटना आदेशाच्या/शासकीय आदेशाच्या तारखेस अर्जदाराचे किंवा अर्जदाराचा जन्म घटना आदेशाच्या/शासकीय आदेशाच्या तारखेनंतर झाला असेल तर त्याच्या वडिलांचे कायम वास्तव्य ज्या ठिकाणी होते त्याच क्षेत्राशी संबंधित असलेला अधिकारी त्या अर्जदारास जातीचे प्रमाणपत्र देण्यास सक्षम आहे. एका जिल्ह्याचा अधिकारी दुसऱ्या जिल्ह्याच्या व्यक्तीस जातीचे प्रमाणपत्र देण्यास सक्षम नाही.

२. तथापि एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात नोकरी, शिक्षण वगैरेकरिता स्थलांतरित होणाऱ्या अनुसूचित जातीच्या व्यक्तींना ती ज्या राज्यात स्थलांतरित झाली असेल त्या राज्यात जातीची प्रमाणपत्रे मिळत नाहीत, ही स्थलांतरितांची अडचण दूर करण्याकरिता केंद्र शासनाने त्यांच्या दिनांक २२ मार्च १९७७ च्या पत्रातील परिच्छेद ३ मधील सूचनेत अंशतः बदल करून १८ नोव्हेंबर १९८२, ६ ऑगस्ट १९८४ व २२ फेब्रुवारी १९८५ च्या पत्रांव्यये एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात स्थलांतरित झालेल्यांना, त्यांच्या वडिलांना त्यांच्या मूळ राज्यातील सक्षम अधिकार्यांना दिलेल्या प्रमाणपत्रांच्या आधारावर जातीची प्रमाणपत्रे देण्याची सवलत उपलब्ध करून दिली. त्याच आधारावर एका जिल्ह्यातून दुसऱ्या जिल्ह्यात नोकरी, शिक्षण वगैरेनिमित्त स्थलांतरित होणाऱ्या व्यक्तींना ते ज्या जिल्ह्यात स्थलांतरित झाले असतील त्या जिल्ह्यात जातीचे प्रमाणपत्र देता येईल/मिळू शकेल अशा दृष्टीने केंद्र शासनाने त्यांच्या सूचनांमध्ये बदल करायला अशी केंद्र शासनास विनंती करण्यात आली होती. अशा दृष्टीने केंद्र शासनाने त्यांच्या दिनांक १२ जून १९८६ तथा ३१ जुलै १९८६ च्या वर नमूद केलेल्या पत्रांव्यये केंद्र शासनाने त्यांच्या दिनांक १२ जून १९८६ तथा ३१ जुलै १९८६ च्या वर नमूद केलेल्या पत्रांच्या अंशतः बदल करून असे वाटविले की, एका जिल्ह्यातून दुसऱ्या जिल्ह्यात शिक्षण, नोकरी वगैरेनिमित्त स्थलांतरित होणाऱ्या अनुसूचित जातीच्या व्यक्तीस त्या राज्याच्या संदर्भात अनुसूचित जातीचे समजता येते. तथापि ज्या जातीच्या संदर्भात शेतवंधन आहे त्या जातीच्या व्यक्तीस त्या विविध क्षेत्रांच्या सक्षम अधिकार्यांकडून जातीचे प्रमाणपत्र घ्यावे लागेल. दुसऱ्या शब्दात असे की, जर

अनुसूचित जातीच्या व्यक्तींचे सर्वसाधारण रहिवासाचे ठिकाण क्षेत्रबंधन असलेल्या क्षेत्रात असेल आणि ती व्यक्ती त्याच राज्याच्या दुसऱ्या जिल्ह्यात नोकरी, शिक्षण वगैरेनिमित्त स्थलांतरित होत असेल तर त्या व्यक्तीला त्याच्या मूळ जिल्ह्यातून जातीचे प्रमाणपत्र आणावे लागेल. परंतु त्या व्यक्तीने, त्याच्या वडिलांचा सर्वसाधारण रहिवास असलेल्या जिल्ह्याच्या सक्षम अधिकाऱ्याकडून त्याच्या वडिलास मिळालेले जातीचे प्रमाणपत्र सादर केल्यास, त्या व्यक्तीला ती ज्या जिल्ह्यात स्थलांतरित झाली असेल त्या जिल्ह्याच्या अधिकाऱ्याकडून प्रमाणपत्र घेता येईल.

३. त्यास अनुसरून दिनांक १ ऑक्टोबर १९६२, २१ मार्च १९७९, १ नोव्हेंबर १९८५ व १८ एप्रिल १९८६ च्या शासन परिपत्रक/शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या आदेशात अंशतः बदल करून शासन असे आदेश देत आहे की, सक्षम अधिकाऱ्यांनी राज्याच्या दुसऱ्या जिल्ह्याचे सर्वसाधारण रहिवासी असलेल्या परंतु त्यांच्या कार्यक्षेत्रात नोकरी, शिक्षण वगैरेनिमित्त स्थलांतरित झालेल्या अनुसूचित जाती, नवबौद्ध, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तथा इतर मागासवर्गीय व्यक्तींना, त्यांच्या मूळ सर्वसाधारण रहिवासांच्या ठिकाणच्या सक्षम अधिकाऱ्यांनी त्यांच्या वडिलांना दिलेल्या जातीच्या प्रमाणपत्रांच्या आधारावर, निर्धारित नमुन्यात, जातीचे प्रमाणपत्र घावे आणि त्या प्रमाणपत्रात, प्रमाणपत्र वडिलांच्या प्रमाणपत्राच्या आधारावर देण्यात आले असल्याचा स्पष्ट उल्लेख करावा. त्याचप्रमाणे प्रमाणपत्राच्या नमुन्यात अर्जदारांच्या वडिलांचे सर्वसाधारण रहिवासांचे ठिकाण नमूद करावे. शासन असेही स्पष्ट करीत आहे की, ज्या व्यक्तींना त्यांच्या वडिलांना त्यांच्या मूळ रहिवासांच्या ठिकाणच्या सक्षम अधिकाऱ्यांनी दिलेले प्रमाणपत्र सादर करता येत नाही अशा व्यक्तींना त्यांच्या मूळ ठिकाणच्या सक्षम अधिकाऱ्याकडून जातीचे प्रमाणपत्र घ्यावे लागेल.

४. या संदर्भात असेही स्पष्ट करण्यात येते की, अर्जदाराने सादर केलेले वडिलांचे प्रमाणपत्र अनुसूचित जातीचे असेल परंतु अर्जदाराच्या कागदपत्राची 'नवबौद्ध' किंवा 'अनुसूचित जातीमधून ख्रिश्चन धर्मात धर्मांतरित' असे नमूद असेल आणि त्या अर्जदाराने अनुसूचित जातीचे प्रमाणपत्र मिळावे यासाठी अर्ज केला असेल तर त्या अर्जदाराने केवळ शासनाच्या दिनांक २ मे १९७५ च्या परिपत्रक क्रमांक ३५/१/७२/आरयू/एससीटी-५ नुसार आवश्यक बाबींची पूर्तता केल्याशिवाय, त्यास अनुसूचित जातीचे प्रमाणपत्र देता देणार नाही. जो अर्जदार ह्या आवश्यक बाबींची पूर्तता करणार नाही अशा अर्जदारास त्याच्या स्वतःच्या कागदपत्राच्या आधारावर दिनांक १ ऑक्टोबर १९६२ च्या शासन परिपत्रकान्वये निर्धारित करण्यात आलेल्या नमुन्यात 'नवबौद्ध' म्हणून किंवा दिनांक १९ फेब्रुवारी १९८६ च्या परिपत्रकान्वये निर्धारित केलेल्या नमुन्यात 'इतर मागासवर्गीय' म्हणून प्रमाणपत्र देता येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सही) ज. द. बेशरकार,
सहायक सचिव.